بە شێوەیەکی نەهێنی جێ بایدن هۆشداری دەداتە سەرۆک وەزیرانی ئیسرائیل

لە چەند ڕۆژی ڕابردوودا بەردووماناکانی هێزەکانی ئیسرائیل بە سەر کەرتی غەززە زیادیان کردووە هاوکات لەگەڵ هەرشە ئاسمانییەکانی دژ بە حیزبوڵا لە لوبنان و حکومەتی سوریا، لە چەبوونەوەی هەرشەکاندا کە بووەتە جێی نیگەرانی بەڕێوەبەرایەتی ئەمریکا کە ڕابەرایەتی هەوڵە دیپلۆماسییەکان دەکات بۆ ئاماجی پاراستنی ئیسرائیل لە ئەنجامی زیادبوونی ناکۆکییەکان و ڕەگریکردن لە "فراوانبوونی ناکۆکییەکان" بۆ ئاستی ناوچەکە.

بەگوێرەی ڕاپۆرتێکی نوێی ڕۆژنامەی نیویۆرک تایمز، ئەم هەوڵانەی ئەمریکا لە ژێر هەڕەشەی شکستدان، کە تیایدا بوونی "پلانەکانی ئیسرائیل" بۆ ئەنجامدانی "هەرشی پێشوەختە" دژ بە حیزبوڵا لە لوبنان ئاشکرا دەکات، هەنگاوێک کە هێزەکانی ئیسرائیل لە حەفتاکانی سەدەی ڕابردووەوە بەکاریان هێناوە لە جێبەجێکردنی، پلانەکانی ئەمجارە بۆ ئەنجامدانی هەرشەکە شایەتی "ناڕازایەتییەکی گەورەی" ئەمریکایە، چونکە ئێگەری چوونە ئیسرائیل بۆ جەنگ زۆر نزیکە. بەپێی ڕاپۆرتی ڕۆژنامەکە.

لە هەمان کاتدا، ناکۆکییەکانی ناوچەکە و زیادبوونی ئێپراسیۆنە سەربازییەکانی ئیسرائیل و هەڕەشەکانی دژ بە وڵاتانی ناوچەکە بووە هۆی زیادبوونی مەترسیەکی دیکە کە بە شێوەیەکی بەرچاو نیگەرانییەکانی بەڕێوەبەرایەتی ئەمریکای گەورەتر کرد، لە کاتێکدا ڕۆژنامەی Mintـی ئەمریکی

گیشتنی کشتییکی جنگی چینی ئاشکرا کرد کە لە شش کشتی جنگی دریایی پکهاتوو کە تایبتن بە تکشکاندنی کشتییە سربازییکان بە ژهاتی ناوەاست، شتک کە بە "هەشیکی استوخ" لە چینو بە سر کشتی سربازی ئەمریکی (گراد ئس فرد) کە لە دریای سوور جگیرکراو بە پشتیوانیکردن لە ئیسرائیل.

ئیسرائیل لە ئگری ئوی حیزبوا بیار بدات بچتە ناو جنگی ئستای حماس و حیزبوای لوبنانی لە باکوورو هرش بکاتە سر ئیسرائیل.

ئیسرائیل ئەمریکا تووش دکات.. چوونە ناوەوی هزی دریایی چین بە ژهاتی ناوەاست دوای اگرتنی ئو مانە سربازییانی کە لە عممان ئنجامی دەدا، بوو هی ئوی سرکی ئەمریکا پشتیوانی لە ئیسرائیل بکات، هروک ژنامیکی ئەمریکی ئاشکرای کرد کە بایدن بە نتنیاهی سرک وزیرانی ئیسرائیل وتوو کە هزکانی واتکی "ناتوانن ئیسرائیل بپارزن" ئگر حیزبوا بیار بدات لە باکوورو هرش بکاتە سر ئیسرائیل.

نیگرانییکانی ئەمریکا سبارت بە فراوانبوونی ناککی و پکدادانکان و چوونە ناوەوی استوخی حیزبوا بە ناو جنگی ئستای ئیسرائیل و حماس وای لکرد "هوی دیپلماسی توند" بکاربهنت، بپی وسفی ژنامک کە جختی لو کردو کە بایدن و وزیری درەوی ئەمریکا ئنتنی بلنکن "کمپینیکی دیپلماسی"یان ئنجامداو بە گیاندنی پیام بە ئران و حیزبوا لە گی واتانی کنداو و قترو و هشدارییان داوتە ئران لە بشداریکردن لە شی نوان ئیسرائیل و فستینییکان.

هشدارییکی ئەمریکا "لە سرچاوی بهزیو نایت" بپی وسفی ژنامک و پشتاستی دکاتو کە بەرپرسانی ئەمریکا بە فرمی ئیسرائیلی-یان ئاگادارکردووتو کە بوونی لە ناوچکدا تنها "نمایشکردنی جستیە" و لە حاتی جنگکی استقیندا، دوو هزار سربازی مارینز کە لە گروپی شی دریای سووردا جگیرکراون "ناتوانن حیزبوا و 100،000 چکدارکی ابگرن کە بە ئزموون و اهنانیان لە شی دژ بە کخراوی تیریستی داعش لە سوریا بدست هناو".

بەرپرسانی ئەمریکا بە ژنامکیان پشتاستکردو کە بایدن بە نتنیاهو-یان وتوو کە "ئگر حیزبوا بچتە ناو جنگی ئستاو، ئوا دتوانین بمبارانی بکین، بام نک گری لبکین و گریکردن لە حیزبوا پیوندی بە هزکانی ئیسرائیلو دبت"، ئمش بە ئاماژکردن بە هزکانی ئیسرائیل کە ژنامک دت "لە ئستادا لاوازن" و ناتوانن شکی استوخ لە دژی حیزبوا بکن، ئمش بهی مانکانی کە لە جنگی غززدا ئنجامی داو.

بگوری ژنامک، بایدن سرک وزیرانی ئیسرائیلی لو زانیارییان و هوستی ئەمریکا ئاگادارکردووتو و دنیای دکاتو کە بردوامبوونی "هرش توندوتیژک" کە بە سر کرتی

غززدا بو شوێی ئستا دستی پکردوو لە کتاییدا "بیانوویکی یاسایی" بە حیزبوا و ئران دابین دکات بە چوونە ناو جنگکو و هەشکانی ئمریکا "بس نابت" بە گریکردن لیان و ئاماژی بو کرد کە حیزبوا و ئران ووبووی داواکاری جماوری دبنو بە چوونە ناو جنگی ئستا، ئمش بە تواوی پچوانی هوستی فرمی ئمریکایە لە پشتیوانیکردنی ئیسرائیل.

برپرسی سیمی وزارتی دروی ئمریکا ڤیکتریا نولاند بە ژنامکی اگیاند کە کشکی سپی نیگرانە سبارت بە کردوکانی ئیسرائیل کە دەت دبتە هی "فراوانبوونی ناککییکان" و شرمزارکردنی بووبرایتی ئمریکا لبردم واتانی ناوچکە و هاوپیمانکانی لە کنداو و واتانی ناوچکە کە بەنیان داو بە اگرتنی ناککییکان لە برامبر بە هوستیان دژ بە ئیسرائیل.

ژنامکە ئوشی ئاشکرا کرد کە بایدن کبوونویکی لگە نتنیاهو ئنجامداو کە ئواری سشممی ابردوو (24ی تشرینی یکمی 2023) بە ماوی حوت کاتژمر و نیو بردوام بوو و تیایدا بە تواوی بارودخکە و بتوانایی ئمریکای لە "پاراستنی ئیسرائیل" وونکردو ئگر بردوام بت لە وشوننکانی ئستا بە کردوکانی و بایدن هشداریشی داو لە درئنجامکانی بردوامبوونی پرسی "ئاوارەبوونی بزر"ی دانیشتوانی کرتی غززە کە ئیسرائیل هفتی ابردوو بە ئامانجی ئاوارەکردنی یک ملین و نیو هاواتی لە کرتی غززە، ئم پسیە دستپکرد.

هروها ژنامی نیویرک تایمز بە وتی ئو برپرسانی کە ئامادی کبوونوکی نوان بایدن و نتنیاهو بوون پشتاستیان کردو کە سرک ترامپ حکومتی ئمریکای لە بارودخکی سختدا توگلاون و جختی لو کردو کە دوای کتایی هاتنی کبوونوکە، ئو برپرسانی کە کبوونتو دبوایە ونیکی کمە لبردم ژنامنووسان بە بدنگی بگرن، بام وزیری برگری ئیسرائیل یف گالانت کە بە توندوکی ناو حکومتی نتنیاهو ناو دبرت، لدوانکی فرمی ژنامەوانی بە زامندی لاینکانی کبوونوکە دا، کە تیایدا دوپاتیکردو ئمریکا پشتیوانی تواو لە ئیسرائیل دکات لە جنگکە لگە حماس، لوانە ئاشکراکردنی بوونی هزی دریایی ئمریکا، کە لوانیە ببتە هی ئنجامکی برهمنهنر کە ووبووی حکومتی ئمریکا دبتو لە وتووژکانیدا لگە واتانی ناوچکدا، کە لوانیە ببتە هی شکستی هوە دیپلماسییکانی بە گریکردن لە حیزبوا لە چوونە ناو جنگکو، بپی وسفی خی.

هرشکی ئیسرائیل بە سر حیزبوا چوونە ناو جنگ لگە ئران بە واتای کتایی هاتنی ئیسرائیل دت لە اپرتکدا کە للاین کنای "ئن دی تی ڤی" باوکراوتو لە 21ی تشرینی یکم کە للاین بووبری سنتری ئوروپا بە لکینو "ئیان برمر"و ورگیراو، کە پشتاستی کردو کە ئمریکا ئستا ئاگاداری ئویە کە ووبووی مترسییکی استقینە دبتو لە ناوچکدا بوی

ئێران هاستووخ دەچێتە ناو جەنگەکەوە دژی ئیسرائیل، کە ئەمەش مانای "کۆتایی" ئیسرائیل دێت، بڕەمبڕ جەختی لەوە کردەوە کە چوونە حیزبوڵای لوبنانی بە جەنگی ئێستای ئیسرائیل و حەماس، کە لە ئێستادا لە هووی سەربازییەوە توانای هەیە، زیاترە لە ئیسرائیل و بەشداری ئێران لە جەنگەکە بەشوەیەکی هاستووخ، بە مانای کۆتایی هێنان بە ئیسرائیل دێت، بە هاچاوکردنی ئەوەی کە ئەمریکا توانای تەواوی نابێت بە هووبووونەوەی حیزبوڵا و ئێران، هەروەها جەختی لەوە کردەوە کە واشنتۆن "لاواز" بووە سەبارەت بە نیازەکانی ئیسرائیل بە هەرشکردنە سەر کەرتی غەززە و چوونە ناو شەکی هاستووخ لەگەڵ حەماس.

ڕۆژنامەی نیویۆرک تایمز لە زاری بەرپرسانی ئەمریکاوە هاوڵای لەگەڵ لێدوانەکانی بڕەمبڕ کە تیایدا جەختی لەوە کردەوە "چوونە ناو کەرتی غەززە بە شێوەی داگیرکارییەکی هاستووخ و ژمارەیەکی زۆر لە هاوڵاتیانی سڤیلی فەلەستینی دەکوژێت، ئەمەش فشارێکی گەورەی خەڵک دەخاتە سەر حیزبوڵا و ئێران بە ئەوەی هاستووخ بچنە ناو جەنگەکەوە، کە پەدەچێت بەمزووانە ئەنجام بدرێت"، بەپێی هاپەرتی ڕۆژنامە ئەمریکیە.

بەرپرسانی ئەمریکا لە لێدوانەکانیاندا بە ڕۆژنامەی نیویۆرک تایمز ڕەنگدانەوەی هەمان هەواڵەست بوون و جەختیان لەوە کردەوە کە بایدن نتنیاهوی لەو ئاگادارکردووەتەوە و داوای لە نتنیاهو کردووە هاستووخ هەر پلانێکی ئێستا بە داگیرکردنی کەرتی غەززە هابگرێت یان هەرشێکی پشوەخت لە دژی حیزبوڵا ئەنجام بدات، هابوەستێنێت.

ڕۆژنامەکە ئاشکرای کرد کە وەزیری بەرگری ئیسرائیل یاوف گالانت لە پشت ئەم پشنیارەی ئەمریکا وەستاوە بە هاگرتنی ئۆپەراسیۆنە سەربازییەکانی داگیرکردنی غەززە و جەختی لەوە کردەوە کە پلانەکەی پشکەش بە سەرۆک وەزیرانی ئیسرائیل بنیامین نتنیاهو کردووە و دنیای دەکاتەوە کە مەترسی هاستقینە بە سەر ئیسرائیل لە حیزبوڵاوە دێت کە لە هووی سەربازییەوە لە حەماس بەهێزترە و جەختی لەوە کردەوە کە پەویستە ئیسرائیل هاستووخ حیزبوڵا بکاتە ئامانج بە ئەوەی "سەرسامی بکات و توانای چوونە ناوەوەی جەنگ بڕامبەر ئیسرائیل بوەستێنێت".

بڕەمبڕ بە کەناڵی ئێن دی تی ڤی پشتڕاست کردەوە کە ئیسرائیل هەوڵدەدات حیزبوڵا ئیفلیج بکات لە ڕووی هەرشێکی پشوەختەوە و جێبەجێکردنی بڕدووەمانی ئاسمانی کە توانای سوریا سست بکات بە گواستنەوەی کەلوپەل و سەربازان بە سنووری ئیسرائیل بە هاوکاری لەگەڵ ئێران لە کاتێکدا بڕدەوام دەبێت لە ئۆپەراسیۆنە سەربازییەکانی کە هەوڵدەدات لە کەرتی غەززەدا سنووردار بکرێت و جەختیشی کردەوە کە "ئەم پلانە زۆر خۆنە و ناتوانرێت جێبەجێ بکرێت"، وتیشی: "ئیسرائیل دەچێتە ناو کەرتی غەززە و بەهەوبەرایەتی ئەمریکا ئاگاداریی هەوی ئەم ئۆپەراسیۆنەیە"، هەروەک چۆن لە هاپەرتی نیویۆرک تایمزدا هاتووە.

سیناریی فراوانبوونی ناککییک بر و جنگکی هرمی یان "نودوتی" تنها بـ جووکانی حکومتی ئیسرائیل و پلان "نا دروستان" کتایی نایت، بکو لو زیاتر دوات، لو مترسییی لایین نیشتجبووانی ئیسرائیلو هستی پ دکرت و جختیکردو لوی "تا ئستا هاواتیانی ئیسرائیل لم جنگدا نجواون".

بپی وسفی رژنامک، تا ئستا ژمی ئیسرائیل "دوود" لـ چوون ناو شکی استوخ لـ کرتی غزز، بگوری ژنامی نیویرک تایمز کـ پشتاستی کردو کـ دزگای هواگری ئیسرائیل (مساد) نتنیاهوی ئاگادارکردووتو کـ حماس "بس" بـ هزکانی ئیسرائیل ئامادـ دکات لـ ئگری چوون ناو کرتی غززو، کـ زیانکی گوری مرییان لـ دکوت کـ "ناتوانن برگی بگرن" جگ لوی کـ ئوان "لاواز" دکات برامبر مترسی داگیرکردنی ئیسرائیل.

پنج هزار هاواتی سڤیل .. ئیسرائیل شی اگیاندنی داند لگ زیادبوونی هشدارییکانی ئمریکا بـ ئیسرائیل سبارت بـ بردوامبوونی هرش دندانکی، نتو یکگرتووکان لـ گی ماپکیو ایگیاند ژماری قوربانیانی مدنی لـ کرتی غزز گیشت 5078 کوژراو کـ 62٪یان ئافرت و مندا بوون.

ئو هرشی کـ میدیا بیانییکان بـ "کمکوژی و سزادانی بکم" لـ دژی فستینییکان بـ دستی ئیسرائیل ناویان برد، بوو هی سرهدانی خپیشاندان بـ ملینان کس لـ زربی شارکانی ئوروپا، کـ گرنگترینیان لندنی پایتختی بریتانیا، بپی ئوی کـ ئاژانسی ئسشیتد پرس لـ اپرتکدا کـ لـ 23ـی تشرینی یکمدا باویکردو، تیدا جختی لو کردو کـ "سرای دستگیرکردنی بردوامی ئو خپیشاندران و اگیاندنی پشتگیریی تواوی حکومت ئوروپییکان بـ ئیسرائیل و هوی قدغکردنی ئو خپیشاندانانی کـ پشتگیری لـ فستین دکن، سرای ئمانش ملینها کس ژان سر شقامکان بـ پشتگیری فستینیکان و اوستانی ان دژی تاوانکانی حکومتی ئیسرائیل دژ بـ خکی فستین".

ژنامی"زا جی ڤی وایر"ـی ئمریکی هوستی "سخت"ـی ئیسرائیلی دربی و ایگیاند کـ "حکومتی ئیسرائیل پنجری یاسایی خی لـ غزز لـ دست دات"، لگ بردوامبوونی لو تاوانانی لـ دژی دانیشتوانکی ئنجام دن، بـ وتی برپرسکی ئیسرائیلی بـ ژنامک، کـ ناوی ئاشکرا نکراو، ژمی ئیسرائیل ئاگاداری "لدستدانی شرعییت و پشتیوانی نودوتی" بوو کـ دوای هرشکی دوو هفت لموبری حماس ئنجامیداو.

هروها هاتوو، "بکارهنانی هزی کوشند و فشارکی زر لسر دانیشتوانی کرتی غزز دبت گرییک لـ بکرت پش ئوی کاتکی درنگ نبوو"، هروها ئاماژی بـ نیازکانی ئیسرائیل کرد بـ خراکردنی ئپراسین سربازییکانی پش ئوی پشتیوانییکانی واتانی جیهان لدست بدات.

تا ئستا ئیسرائیل هشتا "دوادکوت" لە جبجکردنی هرشە زمینییکانی بە سەر کەرتی غززە لەگەە زیادبوونی هەرشەکانی دژ بە دانیشتوان بە ئاستەکی "بە وەنە" و لەنەو نیگەرانی واشنتەن لەوەی کە جووە و پلانەکانی ئیسرائیل بە هەرشکردنە سەر حیزبوەا و سوریا دەبەتە هەی شکستی هەوە دیپلەماسییەکانی بە ەەگەگرتن لەوەی شەەکە ببەتە ناکەکییەکی گەورە لە ناوچەکە و زیادبوونی هەوەی "تاوانی جەنگ" لە دژی دانیشتوانی فەەستینی، لە ئستادا جیهان چیتر لەگەە ئیسرائیلدا نییە، کە بەگوەرەی ەژنامە ئەمریکییەکان خەی لە دەخەکی "زەر ئاەز"دا دەزییەو، لە ئەنجامی ئەو "دەندییە"ـی کە بەهەیەو جەنگ لە دژی دانیشتوانی فەەستین لە کەرتی غززە دەستیپەکرد، کە بەمزووانە دەبەتە هەی "داگیرساندنی جەنگەکی گەورە لە ناوچەکەدا" ئەگەر بەردەوام بەت، تەنانەت ئەگەر کەرتی غززەش داگیر نەکات.

لە کەتاییدا میدیا بیانییەکان و شارەزایان گەیشتنە ئەو ئەنجامەی کە تەنانەت بە ەاگرتنی پلانەکانی ئیسرائیل بە داگیرکردنی کەرتی غززە و ئەو زیانە مرەییە بەرچاوانەی کە لەلایەن هەزەکانیەو بەهەی هەەشەی داگیرکردنی حیزبوەا و وەاتانی ناوچەکەو هاتەتە ئاراوە، ئیسرائیل هەشتا لەژەر مەترسییەکی گەورەدایە ئەگەر بەیار بدات بەردەوام بەت لە بەئامانجکردنی هاوەاتیانی مەدەنی فەەستینی.